

mun. Chișinău, str. M. Kogălniceanu, nr.70,
Republica Moldova, MD-2009,
tel. (+ 373 22) 22 30 79, fax:(+ 373 22) 22 53 30,
e-mail: info@csj.md

Chișinău, M. Kogalniceanu 70 street,
Republic of Moldova, MD-2009,
tel. (+ 373 22) 22 30 79, fax:(+ 373 22) 22 53 30,
e-mail: info@csj.md

26 octombrie 2022

N 1374

09:55

Curții Constituționale a Republicii Moldova

str. Alexandru Lăpușneanu 28, Chișinău, Republica
Moldova, MD-2004

În conformitate cu prevederile art. 7 alin. (3), (3¹) (3²) Cod de procedură penală, art. 24, 25 lit. d) din Legea cu privire la Curtea Constituțională, art. 38 lit. d), 39 din Codul jurisdicției Constituționale și cu Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09 februarie 2016 privind interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a), g) din Constituția Republicii Moldova, vă expediem copia încheierii nr.1-1/2022 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție din 24.10.2022 de examinare a cererii cu referire la ridicarea excepției de neconstituționalitate și cererea avocaților Posturusu Nicolae, Balan Petru și Vizdoga Ion în numele inculpatului Dodon Igor de ridicare a excepției de neconstituționalitate a următoarelor prevederi legale cu incidența la modul de compunere a instanței de judecată: textul „În cazul în care nu este desemnat un vicepreședinte care ar exercita atribuțiile Președintelui Curții Supreme de Justiție în absența acestuia, atribuțiile în cauză se exercită de către vicepreședintele desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii.” din dispoziția art. 7 alin. (3), enunțul al doilea din Legea nr. 789/1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție (republicată în monitorul oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15 - 17 art. 64); alin. (3) și (4) din art. 91 din Legea nr. 789/1996 Cu privire la Curtea Supremă de Justiție (republicată în monitorul oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15 - 17 art. 64) care au următorul cuprins:

„(3) În cazul survenirii vacanței funcției de Președinte al Curții Supreme de Justiție, inclusiv în legătură cu expirarea mandatului, interimatul funcției acestuia se asigură de către un judecător al Curții Supreme de Justiție desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii;

(4) În cazul survenirii vacanței funcției de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție, președinte al Colegiului, inclusiv în legătură cu expirarea mandatului, interimatul funcției acestuia se asigură de către vicepreședintele Colegiului respectiv, iar în lipsa acestuia, de către un judecător al Curții Supreme de Justiție desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii.”, pentru soluționare.

Anexă:

- cererea privind ridicarea excepției de neconstituționalitate - 4 file;
- sesizarea privind excepția de neconstituționalitate— 8 file;
- copia încheierii nr. 1-1/2022 din 24 octombrie 2022 a Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție, privind examinarea cererii cu referire la ridicarea excepției de neconstituționalitate – 5 file;

Președinte interimar al
Curții Supreme de Justiție

Vladimir Timofti

Sesizare privind excepția de neconstituționalitate

A. Autorii excepției de neconstituționalitate¹

A.1. Persoană fizică

1. Petru Balan

2. Nicolae Posturusu

3. Ion Vizdoga

¹ Aici, autorul excepției de neconstituționalitate va alege rubrica relevantă, ștergându-le pe celelalte.

B. Informații pertinente despre cazul dedus judecății instanței de drept comun²

1. Pe rolul Curții Supreme de Justiție se află pentru examinare în fond cauza penală nr. 1-1/22 de învinuire a lui Igor Dodon în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a), b), c) Cod penal, art. 42 alin. (3), (5), 181² alin. (5) Cod penal. Cauza penală este examinată de completul de judecători format din: președinte – Vladimir Timofti, judecători: Ghenadie Plămădeală (judecător-raportor) și Anatolie Țurcan – membru al completului.

2. Potrivit actului de învinuire, Dodon Igor Nicolae, născut la _____ număr de identificare _____, cu domiciliul în mun. Chișinău, _____, studii superioare, doi copii minori la întreținere, ex-Deputat și ex-Președinte al Republicii Moldova, angajat în calitate de președinte al Asociației Obștești „Uniunea de Afaceri Moldo-Rusă”, se învinuiește precum că, în perioada decembrie 2016 — decembrie 2020, ar fi comis infracțiunile de coruperea pasivă în proporții deosebit de mari de către o persoană cu funcție de demnitate publică în interesul unei organizații criminale și infracțiunea de organizator și complice la acceptarea finanțării partidului politic din partea unei organizații criminale, infracțiuni pe care acuzare consideră că ar fi fost comise în următoarele circumstanțe:

La 07.06.2019, se pretinde că Igor Dodon ar fi acționat cu intenție directă, conform unui plan infracțional bine chibzuit din timp și exercitând funcția de Președinte al Republicii Moldova, fiind persoană cu funcție de demnitate publică, conform poziției 1 din Anexa la Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică și acționând contrar obligațiilor stabilite de art. 77 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, conform cărora Președintele Republicii Moldova reprezintă statul și este garantul suveranității, independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării; contrar angajamentelor asumate prin jurământul depus la validarea mandatului de Președinte al Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile art. 79 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova, conform cărora s-a obligat să apere democrația, drepturile și libertățile fundamentale ale omului, suveranitatea, independența, unitatea și integritatea teritorială a Moldovei; contrar prevederilor art.86 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, conform cărora, Președintele Republicii Moldova poartă tratative și ia parte la negocieri, încheie tratate internaționale în numele Republicii Moldova și le prezintă, în modul și în termenul stabilit prin lege, spre ratificare Parlamentului, acționând contrar prevederilor legale, urmărind promovarea intereselor lui Plahotniuc Vladimir și Iaralov Serghei, care au creat și conduceau o organizație criminală și care aveau interesul de a controla procesele politice, sociale și economice din Republica Moldova, precum și scopul de a se eschiva de la răspundere penală în Federația Rusă, acționând inclusiv întru realizarea intereselor sale personale și ale partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, aflându-se în incinta sediului partidului politic „Partidul Democrat din Moldova”, din mun. Chișinău, str. Armenească 44/3, ar fi pretins și ar fi acceptat bani în sumă de la 600 000,00 până la 1 000 000,00 dolari SUA, ceea ce conform cursului Băncii Naționale a Moldovei constituia la acel moment suma de la 10 922 400, 00 până la 18 204 00, 00 lei MD, de la Plahotniuc Vladimir și Iaralov Serghei, pentru a negocia în calitate de Președinte al Republicii Moldova, cu factori de decizie din Federația Rusă, condiții favorabile partidului politic „Partidul Democrat din Moldova” și personal lui Plahotniuc Vladimir privind crearea unei coaliții de guvernare în Republica Moldova, între partidul politic „Partidul Democrat din Moldova” și partidul politic „Partidul Socialiștilor din Republica

² Această parte a formularului trebuie să conțină un rezumat al informațiilor pertinente referitoare la cauza dedusă judecății instanței de drept comun, i.e. instanței în fața căreia sau de care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate

Moldova”, ceea ce prevedea modul de distribuire a funcțiilor de miniștri în cadrul noului Guvern și a funcțiilor de conducere a instituțiilor publice, precum și exonerarea lui Plahotniuc Vladimir de la răspundere penală pe dosarele pendinte în privința acestuia, care sunt în gestiunea organelor de drept din Federația Rusă.

În continuarea aceleași învinuiri absurde, Dodon Igor este acuzat că, urmărind intenția de a intra în posesia banilor și folosirea acestora în interes personal și în interesul partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, ar fi solicitat lui Plahotniuc Vladimir și Iaralov Serghei, ca banii preținși și acceptați să fie transmiși lui Furculiță Corneliiu, care avea calitatea de membru al comitetului executiv politic și mandatar financiar al partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, prin intermediul lui Botnari Constantin, care la acel moment exercita funcția de secretar general al partidului politic „Partidul Democrat din Moldova”.

Procurorul pretinde în actul de învinuire că, potrivit înțelegerii între Dodon Igor, Plahotniuc Vladimir și Iaralov Serghei, banii care ar fi fost preținși și ar fi fost acceptați de către Igor Dodon, urmau a fi folosiți de către Furculiță Corneliiu, pentru achitarea salariului membrilor partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” și altor cheltuieli aferente ale aceluiași partid politic. Astfel, acuzatorul de stat presupune că, Dodon Igor, fiind persoană cu funcție de demnitate publică, ar fi pretins, ar fi acceptat personal și ar fi primit prin mijlocitori, bunuri în proporții deosebit de mari, ce nu i se cuvin, pentru sine și pentru o altă persoană, pentru a îndeplini și pentru a grăbi îndeplinirea unei acțiuni în exercitarea funcției sale, acționând în interesul unei organizații criminale. Astfel, acuzatorul de stat consideră că Igor Dodon ar fi săvârșit infracțiunea prevăzută de art.324 alin.(3) lit. a), lit. b) și lit. c) din Codul penal.

La fel, potrivit aceluiași act de învinuire, Dodon Igor este învinuit că, la 04.06.2019, aflându-se în incinta sediului partidului politic „Partidul Democrat din Moldova”, din mun. Chișinău, str. Armenească 44/3, fiind persoană cu funcție de demnitate publică și exercitând funcția de Președinte al Republicii Moldova, acționând în interesul partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, ar fi organizat acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” de către Plahotniuc Vladimir și Iaralov Serghei, care au creat și conduceau organizația criminală „Plahotniuc”. Procurorul indică că la data de 04.06.2019, Dodon Igor, în cadrul întâlnirii cu Plahotniuc Vladimir și Iaralov Serghei, aflându-se în incinta sediului partidului politic „Partidul Democrat din Moldova”, din mun. Chișinău, str. Armenească 44/3, ar fi acceptat de la Plahotniuc Vladimir și Iaralov Serghei, bani în sumă de la 600 000,00 pînă la 1 000 000,00 dolari SUA, ceea ce conform cursului Băncii Naționale a Moldovei, constituia la acel moment suma de 10 922 400, 00 lei MD și respectiv 18 204 00, 00 lei MD, pentru cheltuieli curente ale partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, inclusiv pentru achitarea salariilor angajaților aceluiași partid politic. Conform acestei preținse înțelegeri între Dodon Igor, Plahotniuc Vladimir și Iaralov Serghei, banii care ar fi fost solicitați și pretinși a fi acceptați de către Dodon Igor, urmau a fi transmiși lui Furculiță Corneliiu, prin intermediul lui Botnari Constantin, iar ulterior urmau a fi folosiți de către Furculiță Corneliiu, care avea calitatea de membru al comitetului executiv politic și mandatar financiar al partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, prin intermediul lui Botnari Constantin, care la acel moment exercita funcția de secretar general al partidului politic „Partidul Democrat din Moldova”, mijloace financiare pentru achitarea salariului

membrilor partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” și altor cheltuieli aferente ale aceluiași Partid Politic.

La fel, Dodon Igor, este acuzat de faptul că la 07.06.2019, aflându-se în incinta sediului partidului politic „Partidul Democrat din Moldova”, din mun. Chișinău, str. Armenească 44/3, fiind persoană cu funcție de demnitate publică și exercitând funcția de Președinte al Republicii Moldova, ar fi acționat în interesul partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” și de comun acord cu persoane din conducerea Federației Ruse, ar fi pretins de la Plahotniuc Vladimir, care a creat și conducea organizația criminală „Plahotniuc”, finanțarea ilegală a partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, cu transmiterea lunară persoanelor responsabile de gestiunea financiară a partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, a sumei de la 600 000,00 până la 1 000 000,00 dolari SUA, ceea ce conform cursului Băncii Naționale a Moldovei constituia la acel moment suma de la 10 922 400, 00 până la 18 204 00, 00 lei MD, pentru cheltuieli curente ale partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova”, inclusiv achitarea salariilor angajaților aceluiași partid.

Astfel, procurorul indică în actul de învinuire că Dodon Igor, ar fi fost *de facto* conducătorul partidului politic „Partidul Socialiștilor din Republica Moldova” și că ar fi organizat și dirijat acceptarea cu bună știință a finanțării partidului politic din partea unei organizații criminale și ar fi contribuit la comiterea infracțiunii prin sfaturi, indicații, prestare de informații, înlăturarea de obstacole, astfel ar fi săvârșit infracțiunea prevăzută de art.42 alin.(3) și alin. (5), 181² alin.(5) din Codul penal.

3. Din esența actului de învinuire rezultă că dl Igor Dodon este acuzat pentru fapte comise în timpul mandatului de Președinte al Republicii Moldova și în legătură cu exercitarea atribuțiilor care rezultă din mandatul de Președinte al Republicii Moldova.

Astfel Dl Dodon Igor este acuzat de comiterea infracțiunilor prevăzute de art.42 alin.(3) și alin. (5), 181² alin.(5) din Codul penal și de art.324 alin.(3) lit. a), lit. b) și lit. c) din Codul penal.

Se pretinde că dl Dodon Igor ar fi comis aceste infracțiuni în timp ce:

- a) exercita funcția de Președinte al Republicii Moldova;
- b) în calitate de Președinte a Republicii Moldova era persoană cu funcție de demnitate publică, conform poziției 1 din Anexa la Legea nr. 199/2010 cu privire la statutul persoanelor cu funcții de demnitate publică;
- c) la data pretinselor fapte ar fi acționat contrar obligațiilor de Președinte a Republicii Moldova prevăzute de art. 77 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova care prevede că Președintele Republicii Moldova este șeful statului și că reprezintă statul și este garantul suveranității, independenței naționale, al unității și integrității teritoriale a țării;
- d) ar fi acționat contrar angajamentelor asumate prin jurământul depus la validarea mandatului de Președinte al Republicii Moldova, în conformitate cu prevederile art. 79 alin.(2) din Constituția Republicii Moldova;
- e) ar fi acționat contrar prevederilor art.86 alin.(1) din Constituția Republicii Moldova, conform cărora, Președintele Republicii Moldova poartă tratative și ia parte la negocieri, încheie tratate internaționale în numele Republicii Moldova și le prezintă, în modul și în termenul stabilit prin lege, spre ratificare Parlamentului.

4. În această cauză penală, Igor Dodon se află în stare de arest din data de 24 mai 2022.
5. La 6 octombrie 2022 pe pagina WEB a Curții Supreme de Justiție www.csj.md a fost plasată informația privind înregistrarea cauzei penale nr. 1-1/22 în privința inculpatului Igor Dodon în grefa Curții Supreme de Justiție (extrasul de pe pagina web se anexează). Potrivit informației de pe pagina web a Curții Supreme de Justiție cauza penală a fost recepționată în procedura "Examinarea recursului în secțiunea I", iar Procuratura Anticorupție este indicată la secțiunea "recurent/revizuent".
6. Înregistrarea și repartizarea cauzei penale în privința lui Igor Dodon în Curtea Supremă de Justiție a avut loc potrivit modului de repartizare a recursurilor din Secțiunea I a Codului de procedură penală, prin atribuirea acestei cauze penale (conform fișei de repartizare aleatorie anexată la dosar) pentru examinare Completului nr. 1 de judecatori, care este constituit în cadrul Colegiului penal al Curții Supreme de Justiție pentru examinarea admisibilității în principiu a recursurilor declarate împotriva hotărârilor pronunțate de către instanțele de apel, a recursurilor în anulare împotriva hotărârilor judecătorești irevocabile și în vederea soluționării cererilor de strămutare, constituie încălcarea procedurii de compunere a instanței de judecată.
7. La materialele cauzei penale se regăsește și o încheiere emisă de Președintele Curții Supreme de Justiție dl Vladimir Timofti la din 6 octombrie 2022 prin care se reiterează examinarea cauzei penale în completul nr. 1 de judecatori.
8. La materialele cauzei penale nr. 1-1/22 nu există o dispoziție a Președintelui Curții Supreme de Justiție privind formarea completului de judecatori, obligatoriu să fie emisă în temeiul art. 6¹ din Legea privind organizarea judecătorească* nr. 514-XIII din 06.07.1995.
9. În ședința de judecată din 17 octombrie 2022 dl Igor Dodon, împreună cu apărătorii lui au pus în fața completului de judecatori ai Curții Supreme de Justiție problema compunerii instanței de judecată, contrar prevederilor legii și faptul că, compunerea contrar prevederilor legii a instanței afectează dreptul la o instanță, dreptul la apărare și dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente, drepturi de care beneficiază Igor Dodon. În cerere respectivă, Igor Dodon și apărătorii lui au formulat critici privind competența actualului președinte interimar al Curții Supreme de Justiție, tot el președinte al completului de judecatori care examinează cauza penală de învinuire a lui Igor Dodon – dl Vladimir Timofti.
10. Prin încheierea protocolară a Curții Supreme de Justiție din 17 octombrie 2022 cererea menționată *supra* a fost respinsă ca fiind inadmisibilă.

C. Obiectul sesizării³

Obiectul prezentei sesizări îl constituie:

1. Textul „În cazul în care nu este desemnat un vicepreședinte care ar exercita atribuțiile Președintelui Curții Supreme de Justiție în absența acestuia, atribuțiile în cauză se exercită de către vicepreședintele desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii.” din dispoziția articolului 7 alineatul (3), enunțul al doilea din Legea nr.789/1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.15–17, art.64).

2. Alineatele (3) și (4) din articolul 9¹ din Legea nr.789/1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.15–17, art.64) care au următorul cuprins: „(3) În cazul survenirii vacanței funcției de Președinte al Curții Supreme de Justiție, inclusiv în legătură cu expirarea mandatului, interimatul funcției acestuia se asigură de către un judecător al Curții Supreme de Justiție desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii.

(4) În cazul survenirii vacanței funcției de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție președinte al colegiului, inclusiv în legătură cu expirarea mandatului, interimatul funcției acestuia se asigură de către vicepreședintele colegiului respectiv, iar în lipsa acestuia, de către un judecător al Curții Supreme de Justiție desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii.”

Prevederile contestate din Legea nr.789/1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.15–17, art.64) au fost inserate în textul legii prin Legea pentru modificarea Legii nr.789/1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție nr. 128 din 30.09.2021 (Monitorul Oficial nr.239-248/284 din 08.10.2021), în vigoare din 8 octombrie 2021.

În conformitate cu articolul 135 alin. (1) lit. a) și lit. g) din Constituție, controlul constituționalității legilor, în prezenta cauză a prevederilor citate din Legea nr. 100 din 26.05.2016, ține de competența *ratione materiae* a Curții Constituționale.

De asemenea, menționăm că prevederile contestate nu au făcut anterior obiect al controlului de constituționalitate.

În vederea motivării prezentei sesizări, vom formula deopotrivă critici de neconstituționalitate intrinsecă și extrinsecă.

³ În această parte a formularului se vor menționa prevederile contestate în fața Curții Constituționale, potrivit competenței sale *ratione materiae*. Aceste prevederi trebuie să fie aplicabile la soluționarea cauzei în care a fost ridicată excepția de neconstituționalitate.

D. Argumentarea incidenței unui drept sau a mai multor drepturi din Constituție⁴

Cu privire la textele contestate sînt incidente următoarele articole din Constituția Republicii Moldova:

Articolul 1 alineat (2) potrivit căruia “Republica Moldova este un stat de drept, democratic, în care demnitatea omului, drepturile și libertățile lui, libera dezvoltare a personalității umane, dreptatea și pluralismul politic reprezintă valori supreme și sînt garantate”.

Articolul 20 din Constituție potrivit căruia „(1) Orice persoană are dreptul la satisfacție efectivă din partea instanțelor judecătorești competente împotriva actelor care violează drepturile, libertățile și interesele sale legitime. (2) Nici o lege nu poate îngrădi accesul la justiție”.

Articolul 23 alineat (2) din Constituție potrivit căruia „(2) Statul asigură dreptul fiecărui om de a-și cunoaște drepturile și îndatoririle. În acest scop statul publică și face accesibile toate legile și alte acte normative”.

Articolul 26 alineatele (1) și (2) din Constituție potrivit cărora „(1) Dreptul la apărare este garantat. (2) Fiecare om are dreptul să reacționeze independent, prin mijloace legitime, la încălcarea drepturilor și libertăților sale.

Articolul 76 din Constituție potrivit căruia “Legea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei. Nepublicarea legii atrage inexistența acesteia”.

⁴ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta de ce consideră aplicabil unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție, adică va argumenta dacă există o ingerință în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție.

E. Argumentarea pretensei încălcări a unuia sau a mai multor drepturi garantate de Constituție⁵

Dl Igor Dodon, în calitate sa de fost Președinte a Republicii Moldova, fiind acuzat neîntemeiat de comiterea mai multor infracțiuni și în privința căruia cauza penală a fost remisă pentru judecare în fond la Curtea Supremă de Justiție, are dreptul constituțional la satisfacție din partea unei instanțe competente și instituite conform legii. Dreptul la un proces echitabil de care beneficiază dl Igor Dodon are o întindere mult mai largă cu cuprinde în sine și ale drepturi garantate de Constituție și Convenția europeană a drepturilor omului precum: dreptul la prezumția de nevinovăție, dreptul la apărare, dreptul la o instanță instituită conform legii, imparțială și independentă, dreptul la judecarea cauzei sale în condiții de egalitate a armelor și contradictorialitate etc.

Potrivit jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, orice restrângere/limitare a oricăror drepturi garantate de Convenție trebuie să corespundă exigențelor regulii "triplului test", și anume: limitarea trebuie să fie prevăzută de lege; protejează un interes legitim; să fie necesară într-o societate democratică.

În opinia autorilor sesizării, modul în care a fost compusă instanța de judecată care judecă cauza penală în privința lui Igor Dodon, restrânge la un proces echitabil de care beneficiază dl Igor Dodon, care include și dreptul de a fi judecat de o instanță instituită conform legii.

În mod particular, completul de judecători care judecă cauza penală în privința lui Igor Dodon a fost compus de către dl Vladimir Timofti, care este un Președinte interimar al Curții Supreme de Justiție numit în funcție neconstituțional în temeiul și făcând uz de prevederile contestate din Legea nr.789/1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție care nu sînt conforme Constituției, din motivele expuse în prezenta sesizare.

Potrivit art. 6§1 din Convenția europeană pentru apărarea drepturilor omului și libertăților fundamentale, instanța trebuie să fie întotdeauna „instituită de lege”. Această expresie reflectă principiul statului de drept inerent oricărui sistem de protecție instituit prin Convenție și Protocoalele sale (a se vedea, de exemplu, *Jorgic împotriva Germaniei*, pct. 64; *Richert împotriva Poloniei*, pct. 41). Într-adevăr, unui organism care nu a fost instituit în conformitate cu intenția legiuitorului i-ar lipsi în mod obligatoriu legitimitatea necesară într-o societate democratică pentru a soluționa cauzele persoanelor particulare (*Lavents împotriva Letoniei*, pct. 114; *Gorguiladzé împotriva Georgiei*, pct. 6; *Kontalexis împotriva Greciei*, pct. 38).

„Legea” vizată de art. 6§1 reprezintă nu doar legislația referitoare la înființarea și competența organelor judiciare (*Lavents împotriva Letoniei*, pct. 114; *Richert împotriva Poloniei*, pct. 41; *Jorgic*

⁵ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va argumenta, după caz, de ce consideră că îi este încălcat unui sau mai multe drepturi garantate de Constituție. Este recomandabil ca acesta să urmeze, în argumentarea sa, următorii pași: (1) dacă ingerința în unul sau mai multe drepturi garantate de Constituție este prevăzută de lege; în caz afirmativ, (2) dacă ingerința urmărește realizarea unui scop legitim permis de Constituție; în caz afirmativ, (3) dacă există o legătură rațională între ingerință și scopul legitim urmărit; în caz afirmativ, (4) dacă ar putea fi instituite alte măsuri legislative la fel de eficiente și mai puțin intruzive pentru dreptul/drepturile fundamentale în discuție; în caz afirmativ, (5) dacă ingerința este proporțională cu scopul legitim urmărit.

împotriva Germaniei, pct. 64), ci și orice altă dispoziție de drept intern a cărei nerespectare face nelegală participarea unuia sau mai multor judecători la examinarea cauzei (*Gorguiladzé împotriva Georgiei*, pct. 68; *Pandjikidzé și alții împotriva Georgiei*, pct. 104). Expresia „instituită de lege” se referă nu doar la temeiul legal al înșăși existenței „instanței”, ci și la respectarea de către instanță a normelor specifice după care se conduce (*Gorguiladzé împotriva Georgiei*, pct. 68) și alcătuirea completului de judecată în fiecare cauză (*Posokhov împotriva Rusiei*, pct. 39; *Fatullayev împotriva Azerbaidjanului*, pct. 144; *Kontalexis împotriva Greciei*, pct. 42).

În dreptul național, principiul legalității prezumă crearea instanțelor judecătorești prin lege și în conformitate cu dispozițiile ei, acestea având caracter permanent, un sediu stabil, cunoscut publicului, care să asigure accesul liber la justiție, având competența să judece cauzele în legătură cu care au fost sesizate; completul de judecată să fie compus în conformitate cu prevederile legii. Constituția interzice înființarea instanțelor extraordinare. Istoria a demonstrat rolul negativ al instanțelor extraordinare, care au ignorat principiile justiției și au permis arbitrarul, imixtiunea celorlalte puteri ale statului în activitatea jurisdicțională. Constituția și legislația permit constituirea de instanțe specializate, acestea deosebindu-se după competența materială, iar în anumite situații, și prin procedura jurisdicțională.

Principiul organizării și funcționării puterii judecătorești poate fi definit ca „niște reguli cu caracter general, pe baza cărora sunt structurate și își exercită atribuțiile prevăzute de lege instanțele judecătorești, raporturile dintre ele, precum și relațiile pe care le stabilesc cu celelalte autorități ale statului, cu organizațiile private și cu cetățenii. Aceste reguli caracterizează spiritul organizării judiciare, conferă puterii judecătorești o fizionomie proprie și le generează activitatea. Principiile fundamentale ale organizării judiciare și funcționării justiției sunt comune tuturor instanțelor judecătorești, indiferent de natura acestora” (H.C.C. nr. 7 din 18.03.2004). În jurisprudența sa, Curtea Constituțională a reiterat că întrucât Curtea Supremă de Justiție face parte din cele trei instanțe judecătorești, prin care, conform articolului 115 alineat (1) din Constituție, se înfăptuiește justiția în Republica Moldova, dispoziția constituțională privind termenul de 4 ani pentru care sînt numiți în funcție președinții și vicepreședinții instanțelor de judecată cuprinsă în articolul 116 alineat (3) comportă un caracter general în raport cu alineatul (4) care îl succede și care reglementează desemnarea președintelui, vicepreședinților și judecătorilor Curții Supreme de Justiție.

Din analiza logico-sistematică a prevederilor constituționale enunțate, rezultă fără echivoc necesitatea stabilirii termenului de exercitare a funcțiilor de președinte și vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție. Altfel, apare riscul conducerii unipersonale a instanței pe parcursul mai multor ani, se elimină șansele altor judecători de a promova în funcțiile respective, precum și intervine un impediment în selectarea, recrutarea, desemnarea și desfășurarea carierei judecătorului.

Alineatul (4) din articolul 116 din Constituție, prevedea că președinții și vicepreședinții instanțelor judecătorești sînt numiți în funcție de Parlament, la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii, pe un termen de 4 ani. Dispoziția privind termenul de 4 ani, pentru care sînt numiți în funcție președinții și vicepreședinții instanțelor judecătorești, cuprinsă în articolul 116 alineatul

(3) din Constituție, se extindea asupra președintelui și vicepreședinților Curții Supreme de Justiție. Odată cu „reforma constituțională” operată prin Legea nr.120 din 23 septembrie 2021 în vigoare din 1 aprilie 2022, a fost „ajustată” și Legea cu privire la Consiliul Superior al Magistraturii, prin Legea nr.128 din 30 septembrie 2021, care la articolul 9¹ prevede în alineatul (3) norma: „În cazul survenirii vacanței funcției de Președinte al Curții Supreme de Justiție, inclusiv în legătură cu expirarea mandatului, interimatul funcției acestuia se asigură de către un judecător al Curții Supreme de Justiție desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii.”

Subliniem că, anterior norma de la articolul 9¹ alineat (3) avea alt conținut și anume: „În cazul survenirii vacanței funcției, inclusiv în cazul expirării mandatului Președintelui Curții Supreme de Justiție, interimatul funcției acestuia se asigură de către vicepreședintele Curții cu cea mai mare vechime în muncă în Curtea Supremă de Justiție.”

Legea nr.128 din 30 septembrie 2021⁶, reprezintă o inițiativă legislativă a unui grup de deputați ai Partidului Politic Partidul Acțiune și Solidaritate, fapt care denotă „crearea condițiilor” favorabile pentru propulsarea unui judecător „angrenat politic”, la conducerea Curții Supreme de Justiție. Prin aceasta, Legea nr.128 din 30 septembrie 2021 este contrară articolului 1 alineat (2) din Constituție, potrivit căruia “Republica Moldova este un stat democratic și de drept”.

La data de 18 octombrie 2021 (adică peste 10 zile de la data publicării Legii nr.128 din 30 septembrie 2021) prin dispoziția nr. 149 semnată de Președintele interimar al Consiliului Superior al Magistraturii dl Dorel Musteață, judecătorul Vladimir Timofti, a fost desemnat de către pentru exercitarea interimatului funcției de președinte al Curții Supreme de Justiție pînă la completarea funcției în modul stabilit de lege.

Toate acestea s-au întîmplat în luna octombrie 2021, iar la data publicării intrării în vigoare a Legii nr.128/2021 (8 octombrie 2021), Constituția articolul 116 alineat (4) prevedea expres că: „Președintele, vicepreședinții și judecătorii Curții Supreme de Justiție sînt numiți în funcție de Parlament la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii”. Or, atenție, articolul 116 alineat (4) a fost abrogat prin Legea nr.120 din 23 septembrie 2021 care a intrat în vigoare mult mai tîrziu și anume la 01 aprilie 2022.

Stricto sensu dl Vladimir Timofti a fost desemnat de către Președintele interimar al Consiliului Superior al Magistraturii dl Dorel Musteață în baza unei Legi care la data intrării în vigoare era în contradicție cu articolul 116 alineat (4) din Constituție. Constituția este Legea Supremă. Constituția reflectă o obligație acceptată în mod democratic de către toți cetățenii Republicii Moldova față de generațiile actuale și viitoare de a trăi în conformitate cu normele fundamentale consacrate în Constituție și de a le respecta, pentru a asigura legitimitatea autorității de guvernare, legitimitatea deciziilor acesteia, precum și pentru a asigura drepturile omului și libertățile fundamentale, astfel încât să existe armonie în societate (H.C.C. nr. 36 din 5 decembrie 2013 și HCC nr. 9 din 14 februarie 2014).

⁶<https://www.parlament.md/ProcesulLegislativ/Proiectedeactelegislative/tabid/61/LegislativId/5605/language/ro-RO/Default.aspx>

Prin adoptarea Constituției, actul juridic cu forță juridică supremă, a fost consacrat una dintre cele mai importante obligații ale unui stat democratic bazat pe lege și justiție este de a respecta, de a apăra și de a proteja valorile, precum și drepturile omului și libertățile, pe care se bazează Constituția însăși.

Curtea Constituțională, prin Hotărîrea sa nr. 9 din 21 mai 2013 (pct. 54) statuează că, examinând autonomia regulamentară parlamentară consacrată în art. 64 alin. (1) din Constituție în comun cu alte prevederi legale, aceasta nu poate fi absolutizată, întrucât supremația Constituției reprezintă un principiu general, a cărui respectare este obligatorie, inclusiv pentru autoritatea legiuitoare, care nu poate adopta acte legislative și aproba reguli procedurale parlamentare contrare dispozițiilor sau principiilor Constituției. Autonomia parlamentară nu legitimează instituirea unor reguli care încalcă litera și spiritul Legii Supreme. Parlamentul are dreptul de a dispune cu privire la propria organizare și procedurile de desfășurare a lucrărilor parlamentare, însă poate opera exclusiv în limitele stabilite de Legea fundamentală. Astfel, autonomia regulamentară nu poate fi exercitată în mod discreționar și abuziv, însă trebuie interpretate și aplicate cu bună-credință și în spiritul loialității față de Legea fundamentală (H.C.C. nr. 27 din 17 noiembrie 2015, pct. 35-37 și H.C.C. nr. 9 din 21 mai 2013)

În ceea ce privește aprecierea juridică a problemei de compatibilitate cu prevederile Constituției a Legii nr.128 din 30 septembrie 2021 sub aspectul formei și procedurii de adoptare, se consideră necesară elucidarea cerințelor de rang constituțional. Or, în exercitarea atribuțiilor constituționale, potrivit articolului 66 din Constituție referitor la categoriile de acte juridice, Parlamentul adoptă legi, hotărâri și moțiuni.

În speță, având în vedere normele constituționale, se conchide că la examinarea de către Parlament a proiectului de lege nr. 128, trebuia să se respecte *articolul 116 alin. (3) și (4) din Constituție, în vigoare la data de 30 septembrie 2021, avînd următoarea redacție: „(3) Președintele și membrii Curții Supreme de Justiție sînt numiți în funcție de Parlament la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Ei trebuie să aibă o vechime în muncă în judecătorii de cel puțin 15 ani. (4) Promovarea și transferarea judecătorilor se fac numai cu acordul acestora”.*

În acest context, potrivit Constituției, legiuitorul, cu ocazia reglementării modalității organizării Curții Supreme de Justiție, *inter alia*, atunci când stabilește temeiurile și procedura de numire a *Președintelui și membrilor Curții Supreme de Justiție*, trebuia să țină seama de statutul constituțional și de garanțiile respective ale funcției acestora, ca parte integrantă a arhitecturii instituționale a statului și, prin urmare, a sistemului de administrare judecătorească.

În această parte, prin adoptarea Legii nr.128 din 30 septembrie 2021 și dispunerea în textul că ea intră în vigoare la data publicării ei în Monitorul Oficial a Parlamentul a încălcat articolul 76 din Constituție potrivit căruia “Legea se publică în Monitorul Oficial al Republicii Moldova și intră în vigoare la data publicării sau la data prevăzută în textul ei. Nepublicarea legii atrage inexistența acesteia”.

Astfel, la data intrării în vigoare a Legii nr.128 din 30 septembrie 2021 articolul 116 alineat (3) și alineat (4) din Constituție era în vigoare și nu era abrogat, avînd următoarea redacție: „(3)

Președintele și membrii Curții Supreme de Justiție sînt numiți în funcție de Parlament la propunerea Consiliului Superior al Magistraturii. Ei trebuie să aibă o vechime în muncă în judecătoria de cel puțin 15 ani. (4) Promovarea și transferarea judecătorilor se fac numai cu acordul acestora”.

În aceste condiții Legislativul a încălcat articolul 76 și articolul 116 din Constituție și a creat condiții exprese pentru un magistrat, prin ce a încălcat și prevederile articolului 1 alineat (2) din Constituție, așa cum a fost citat *supra*.

Acest fapt s-ar situa aproape de o legislație *ad hominem*, legislație care a fost criticată anterior de Comisia de la Veneția (a se vedea Opinia *amicus curiae* a Comisiei de la Veneția nr. 972/2019 despre amendamentele la Legea cu privire la Procuratură, § 40). Sunt relevante în acest sens și constatările Curții Europene în cauza *Baka v. Ungaria* în care jurisdicția europeană a constatat o încălcare a dreptăților fundamentale ale unui fost președinte a Curții Supreme din Ungaria. La § 117 din hotărâre, Curtea Europeană a făcut trimitere la raționamentele Comisiei de la Veneția și a menționat că legile care vizează situația unei anumite persoane sunt contrare preeminenței dreptului.

Mai mult, în Hotărârea nr. 25 din 06 noiembrie 2014, Curtea Constituțională a statuat că principiul independenței judecătorului comportă două aspecte: independența funcțională și independența personală. Independența funcțională presupune, pe de o parte, ca judecătorii să nu fie influențați de către executiv sau legislativ, iar, pe de altă parte, ca instanțele judecătorești să nu fie supuse ingerințelor din partea puterii legislative, puterii executive sau a justițiabililor

Independența judecătorilor, ca și necesitatea asigurării garanțiilor clare și previzibile de independență a judecătorilor, constituie una din cerințele de bază pentru statele membre ale ONU. Această concluzie rezultă din Rezoluția Adunării Generale a ONU nr.40/32 din 29 noiembrie 1985, conform căreia: „[...] având în vedere că judecătorii sînt încredințați cu decizia finală asupra vieții, libertăților, drepturilor, îndatoririlor și proprietății cetățenilor, [...] Mandatul funcției judecătorilor, independența lor, securitatea, remunerarea adecvată, condițiile serviciului, pensiile și vârsta pensionării vor fi asigurate în mod adecvat de lege.”

Totodată, conform jurisprudenței Curții Europene a Drepturilor Omului, organul care asigură accesul la justiție în condițiile unui proces echitabil nu trebuie să fie numai o instanță instituită prin lege, ci una independentă și imparțială. În evaluarea acestor criterii ale procesului echitabil, Curtea Europeană a statuat că scopul cerinței „instituit prin lege” din articolul 6 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale este de a asigura că „organizarea judecătorească în cadrul unei societăți democratice nu depinde de discreția executivului, ci este statuată prin lege de către Parlament” (*Zand v. Austria*, cererea nr.7360/76, Raportul Comisiei din 12 octombrie 1978).

În acest sens, expresia „instituită de lege” din articolul 6 al Convenției se referă nu doar la baza legală a existenței „instanței”, ci și la componența ședinței în fiecare cauză (*Posokhov v. Federația Rusă*, hotărâre din 4 martie 2003, §39).

Clauza instituirii prin lege a unei instanțe trebuie să satisfacă o serie de condiții cum ar fi independența membrilor săi și durata mandatului lor, imparțialitatea și existența garanțiilor procedurale (*Coëme și alții v. Belgia*, hotărâre din 20 iunie 2000, §99).

Astfel, cu referire la durata mandatului judecătorilor de drept comun, Curtea Europeană a reținut în cauza *Gurov v. Moldova* că nu putea fi considerată ca „instanță instituită prin lege” completul de judecători al unei curți de apel care a judecat cauza la nivel național, deoarece nu a existat temeiuri legale pentru participarea la examinarea cauzelor a unui judecător al cărui mandat a expirat (hotărârea din 11 iulie 2006, §34).

Cu referire la imparțialitatea obiectivă, care presupune determinarea faptului dacă, indiferent de conduita personală a judecătorilor, unele împrejurări sau fapte ce se pot verifica autorizează punerea în discuție a imparțialității lor. Așa dar, CtEDO, a decis că în aprecierea imparțialității obiective aparențele au un rol deosebit, deoarece într-o societate democratică tribunalele trebuie să inspire justițiebilor depină încredere. Dacă există o minimă aparență de lipsă de obiectivitate, judecătorul este dator să se abțină de la soluționarea unei cauze.

În Hotărârea *Besnik Cani v. Albania*, Curtea confirmă că participarea la judecarea cauzei a unui judecător numit în funcție cu abateri de la legislație încalcă dreptul la un tribunal stabilit prin lege, referindu-se la articolul 6 din Convenție. În hotărârea emisă în această cauză Curtea a subliniat că: „O neregulă în procedura de numire a unui judecător s-ar putea să nu fie neapărat supusă unei contestații de către o persoană care se bazează pe dreptul de „tribunal stabilit de lege” într-o manieră nedeterminată sau necalificată. Odată cu trecerea timpului, păstrarea securității juridice și a securității mandatului judiciar ar avea o greutate din ce în ce mai mare în raport cu dreptul individualului justițiabil la un „tribunal stabilit de lege” în exercițiul de echilibrare care trebuie efectuat.”

Pentru aceste motive îi solicităm Curții să declare neconstituționale următoarele prevederi:

1. Textul „În cazul în care nu este desemnat un vicepreședinte care ar exercita atribuțiile Președintelui Curții Supreme de Justiție în absența acestuia, atribuțiile în cauză se exercită de către vicepreședintele desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii.” din dispoziția articolului 7 alineatul (3), enunțul al doilea din Legea nr.789/1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.15–17, art.64).
2. Alineatele (3) și (4) din articolul 9¹ din Legea nr.789/1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.15–17, art.64) care au următorul cuprins: „(3) În cazul survenirii vacanței funcției de Președinte al Curții Supreme de Justiție, inclusiv în legătură cu expirarea mandatului, interimatul funcției acestuia se asigură de către un judecător al Curții Supreme de Justiție desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii.
- (4) În cazul survenirii vacanței funcției de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție președinte al colegiului, inclusiv în legătură cu expirarea mandatului, interimatul funcției acestuia se asigură de către vicepreședintele colegiului respectiv, iar în lipsa acestuia, de către un judecător al Curții Supreme de Justiție desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii.”

F. Lista documentelor relevante (dacă este cazul)⁷

1. Mandatele de avocat pentru reprezentare în fața Curții Constituționale.
2. Materialele cauzei penale nr. 1-1/22 de învinuire a lui Igor Dodon în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a), b), c) Cod penal, art. 42 alin. (3), (5), 181² alin. (5) Cod penal care sînt remise cu prezenta sesizare de către instanța de judecată.

⁷ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va enumera documentele relevante (extrasul cu prevederile normative contestate, alte hotărâri sau decizii ale Curții Constituționale cu un obiect similar, alte hotărâri sau decizii cu obiect similar pronunțate de alte curți constituționale, jurisprudența relevantă a Curții Europene a Drepturilor Omului, studii de drept comparat), pe care le va anexa.

G. Declarația și semnătura autorului sesizării⁸

Declarăm pe propria onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice fapt pentru care semnăm.

Petru Balan

Ion Vizdoga

Nicolae Posturusu

⁸ În această parte a formularului, autorul excepției de neconstituționalitate va declara pe propria sa onoare că informațiile prezentate Curții sunt veridice, semnând la final.

Curtea Supremă de Justiție
ÎNCHIEIERE

24 octombrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție în componență:

Președinte – Timofti Vladimir,

Judecători – Plămădeală Ghenadie, Țurcan Anatolie

Grefier

Casapu Dorin

Cu participarea:

Procurorilor

Iarmaliuc Petru, Codreanu Vitalie

Avocaților

Posturusu Nicolae, Balan Petru, Vizdoga Ion

Inculpatului

Dodon Igor

examinând, în ședință publică (preliminară) cererea de sesizare a Curții Constituționale înaintată de către avocații *Posturusu Nicolae, Balan Petru și Vizdoga Ion* privind ridicarea excepției de neconstituționalitate în cauza penală în privința lui **Dodon Igor Nicolae**, învinuit în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a), b), c) Cod penal, art. 42 alin. (3), (5), 181² alin. (5) Cod penal,

CONSTATĂ:

1. La 24 octombrie 2022, în ședință publică preliminară în cauza penală în privința lui Dodon Igor, învinuit în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin. (3) lit. a), b), c) Cod penal, art. 42 alin. (3), (5), 181² alin. (5) Cod penal, avocații Posturusu Nicolae, Balan Petru și Vizdoga Ion, au formulat o cerere de ridicare a excepției de neconstituționalitate a următoarelor prevederi legale cu incidența la modul de compunere a instanței de judecată: textul „În cazul în care nu este desemnat un vicepreședinte care ar exercita atribuțiile Președintelui Curții Supreme de Justiție în absența acestuia, atribuțiile în cauză se exercită de către vicepreședintele desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii” din dispoziția art. 7 alin. (3), enunțul al doilea din Legea nr. 789/1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție (republicată în monitorul oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15 - 17 art. 64); alin. (3) și (4) din art. 91 din Legea nr. 789/1996 Cu privire la Curtea Supremă de Justiție (republicată în monitorul oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15 - 17 art. 64) care au următorul cuprins:

„(3) În cazul survenirii vacanței funcției de Președinte al Curții Supreme de Justiție, inclusiv în legătură cu expirarea mandatului, interimatul funcției acestuia se asigură de către un judecător al Curții Supreme de Justiție desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii;

(4) În cazul survenirii vacanței funcției de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție, președinte al Colegiului, inclusiv în legătură cu expirarea mandatului, interimatul funcției acestuia se asigură de către vicepreședintele Colegiului respectiv, iar în lipsa acestuia, de către un judecător al Curții Supreme de Justiție desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii.”

Prin aceeași cerere, avocații au solicitat și suspendarea procesului penal până la emiterea unei soluții de către Curtea Constituțională pe marginea sesizării anexate.

1.1 În motivarea cererii au indicat că, textul „în cazul în care nu este desemnat un vicepreședinte care ar exercita atribuțiile Președintelui Curții Supreme de Justiție în absența acestuia, atribuțiile în cauză se exercită de către vicepreședintele desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii.” din dispoziția articolului 7 alineatul (3), enunțul al doilea din Legea nr.789/1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.15-17, art.64; Alineatele (3) și (4) din articolul 91 din Legea nr.789/1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție (republicată în Monitorul Oficial al Republicii Moldova, 2013, nr.15-17, art.64) care au următorul cuprins: „(3) în cazul survenirii vacanței funcției de Președinte al Curții Supreme de Justiție, inclusiv în legătură cu expirarea mandatului, interimatul funcției acestuia se asigură de către un judecător al Curții Supreme de Justiție desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii. (4) în cazul survenirii vacanței funcției de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție președinte al colegiului, inclusiv în legătură cu expirarea mandatului, interimatul funcției acestuia se asigură de către vicepreședintele colegiului respectiv, iar în lipsa acestuia, de către un judecător al Curții Supreme de Justiție desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii” sunt contrare Constituției Republicii Moldova, iar aplicarea acestor legi neconstituționale a afectat legalitatea compunerii instanței de judecată.

Astfel, fiind desemnat în funcție de președinte interimar al Curții Supreme de Justiție în baza unei legi neconstituționale, dl Vladimir Timofti nu a avut competențe legale de a constitui completul de judecători și de a distribui această cauză penală pentru a fi judecată în completul de judecători constituit din: Vladimir Timofti, Ghenadie Plămădeală și Anatolie Țurcan.

În acest context, prin Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1), lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), s-a statuat că în momentul în care este invocată de către părți o anumită incertitudine privind constituționalitatea actului aplicabil, urmează să demareze procesul de exercitare a controlului constituționalității.

În speță, textele legale menționate supra sunt contrar Constituției și nu există o hotărâre a Curții Constituționale de verificare a constituționalității acestui text legislativ.

Deși art. 7 din Codul de procedură penală prevede că, ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterile judiciare se suspendă, totuși, în cazul acestei sesizări de neconstituționalitate suspendarea examinării cauzei penale în fond este necesară și imperativă din următoarele considerente:

- Se pune în discuție constituționalitatea unor texte legale cu incidență directă în modul de compunere a instanței de judecată, fapt care afectează direct competența acestui complet de judecători de a continua examinarea cauzei penale în fond. Eventual, în cazul admiterii excepției de neconstituționalitate toate acțiunile procesuale efectuate de acest complet de judecători sînt lovite de nulitate absolută și vor trebui să fie reluate de

alt complet de judecători. În cazul în care neconstituționalitatea ar viza un text din Codul penal sau alt text fără incidență directă asupra continuării examinării cauzei penale în fond, prevederile art. 7 alin. (3¹) ar fi fost aplicabile, însă la caz este supusă recursului constituțional înșăși compunerea instanței, fapt care afectează continuarea examinării cauzei penale;

- Art. 7 alin. (6) din Codul de procedură penală prevede că „Hotărârile Curții Constituționale privind interpretarea Constituției sau privind neconstituționalitatea unor prevederi legale sunt obligatorii pentru organele de urmărire penală, instanțele de judecată și pentru persoanele participante la procesul penal”. În acest sens, în Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1) lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate), s-a statuat cu titlu imperativ faptul că „Curtea reține că suspendarea procesului până la soluționarea de către Curtea Constituțională a excepției de neconstituționalitate este necesară pentru a exclude aplicarea normelor contrare Constituției la soluționarea unei cauze”.

- Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 pentru interpretarea articolului 135 alin. (1), lit. a) și g) din Constituția Republicii Moldova (excepția de neconstituționalitate) este rezultatul prerogativei Curții, cu care a fost investită prin articolul 135 alin. (1), lit. b) din Constituție privind stabilirea sensului autentic și deplin al normelor constituționale. Din acest punct de vedere, Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 face corp unic cu Constituția și primează față de prevederile Codului de procedură penală.

1.2 Inculpatul Dodon Igor, a susținut cererea de sesizare a Curții Constituționale înaintată.

2. La cererea de sesizare a Curții Constituționale, procurorul Iarmaliuc Petru a susținut că, cererea de sesizare este vădit neîntemeiată, nu se încadrează în prevederile art. 2, alin. (4) Cod de procedură penală, or, reglementările asupra cărora apărătorii solicită să fie sesizată Curtea Constituțională nu fac corp comun cu Codul de procedură penală, chestiunile respective nu au repercusiuni asupra procesului de examinare a cauzei diferite justiției de învinuire a inculpatului Dodon Igor. Mai mult, chiar și în ipoteza de admitere a acestei cereri, este posibil de continuat procesul fiindcă se află la ședința preliminară, este o persoană în arest la domiciliu, este necesar de a examina cauza în termen rezonabil. Chestiunile ce țin de formare a completului de judecată, sunt chestiuni organizatorice a Curții Supreme de Justiție și nu pot constitui obiect al procesului în esență de examinare.

2.1 La cererea de sesizare a Curții Constituționale, procurorul Codreanu Vitalie a susținut că, prevederile art. 330 Cod de procedură penală, privind suspendarea procesului penal, nu fac nici o referire la sesizarea Curții Constituționale, atunci când a fost examinată sesizarea despre Procurorul General Stoianoglo. Instanța a constatat anumite chestiuni ce țin de neconstituționalitatea concursului efectuat și numirea lui în funcție, însă instanța în hotărârea sa a indicat că hotărârile emise de către Procurorul General la acea etapă sunt legale, astfel, acum fiind într-o situație analogică.

Mai mult că conform art. 7 Cod de procedură penală, procesul penal continue până la dezbateri judiciare, aceasta fiind unica excepție care permite o anumită întrerupere în procesul penal.

3. Colegiul penal atestă că avocații contestă constituționalitatea prevederilor legale cu incidența la modul de compunere a instanței de judecată: textul „În cazul în care nu este desemnat un vicepreședinte care ar exercita atribuțiile Președintelui Curții Supreme de Justiție în absența acestuia, atribuțiile în cauză se exercită de către vicepreședintele desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii.” din dispoziția art. 7 alin. (3), enunțul al doilea din Legea nr. 789/1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție (republicată în monitorul oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15 - 17 art. 64); alin. (3) și (4) din art. 91 din Legea nr. 789/1996 Cu privire la Curtea Supremă de Justiție (republicată în monitorul oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15 - 17 art. 64) care au următorul cuprins:

„(3) În cazul survenirii vacanței funcției de Președinte al Curții Supreme de Justiție, inclusiv în legătură cu expirarea mandatului, interimatul funcției acestuia se asigură de către un judecător al Curții Supreme de Justiție desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii;

(4) În cazul survenirii vacanței funcției de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție, președinte al Colegiului, inclusiv în legătură cu expirarea mandatului, interimatul funcției acestuia se asigură de către vicepreședintele Colegiului respectiv, iar în lipsa acestuia, de către un judecător al Curții Supreme de Justiție desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii”, cerere ce corespunde cerințelor stipulate în Hotărârea Curții Constituționale nr. 2 din 09.02.2016 și art. 7 alin. (3¹) Cod de procedură penală.

Referitor la cererea avocaților cu privire la suspendarea procesului penal în prezenta cauză penală până la emiterea unei soluții de către Curtea Constituțională pe marginea sesizării, Colegiul penal constată că urmează a fi respinsă din următoarele raționamente:

Conform art. 7 alin. (3²) Cod de procedură penală: „*Ridicarea excepției de neconstituționalitate se dispune prin încheiere care nu se supune niciunei căi de atac și care nu afectează examinarea în continuare a cauzei, însă, până la pronunțarea Curții Constituționale asupra excepției de neconstituționalitate, dezbaterele judiciare se suspendă.*”

În acest sens, ținând cont de faptul desfășurării la moment a ședinței preliminare - etapă de pregătire a cauzei penale pentru examinare, Colegiul penal constată că, nu sunt careva temeieri legale care ar impune suspendarea procesului penal în cauza dată.

Mai mult, legislația procesual penală nu prevede suspendarea ședinței preliminare, de aceea solicitarea părții apărării în această parte se respinge, ca fiind neîntemeiată.

4. În conformitate cu prevederile art. art. 7, 345 și 342 Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DISPUNE:

Se admite parțial cererea înaintată de către avocații *Posturusu Nicolae, Balan Petru și Vizdoga Ion*, în cauza penală în privința lui **Dodon Igor Nicolae**, învinuit în comiterea infracțiunilor prevăzute de art. 324 alin. (3), lit. a), b), c) Cod penal, art. 42 alin. (3), (5), 181² alin. (5) Cod penal.

Se sesizează Curtea Constituțională cu ridicarea excepției de neconstituționalitate a următoarelor prevederi legale: cu incidența la modul de compunere a instanței de judecată: textul „În cazul în care nu este desemnat un vicepreședinte care ar exercita atribuțiile Președintelui Curții

Supreme de Justiție în absența acestuia, atribuțiile în cauză se exercită de către vicepreședintele desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii.” din dispoziția art. 7 alin. (3), enunțul al doilea din Legea nr. 789/1996 cu privire la Curtea Supremă de Justiție (republicată în monitorul oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15 - 17 art. 64); alin. (3) și (4) din art. 9¹ din Legea nr. 789/1996 Cu privire la Curtea Supremă de Justiție (republicată în monitorul oficial al Republicii Moldova, 2013, nr. 15 - 17 art. 64) care au următorul cuprins:

„(3) În cazul survenirii vacanței funcției de Președinte al Curții Supreme de Justiție, inclusiv în legătură cu expirarea mandatului, interimatul funcției acestuia se asigură de către un judecător al Curții Supreme de Justiție desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii;

(4) În cazul survenirii vacanței funcției de vicepreședinte al Curții Supreme de Justiție, președinte al Colegiului, inclusiv în legătură cu expirarea mandatului, interimatul funcției acestuia se asigură de către vicepreședintele Colegiului respectiv, iar în lipsa acestuia, de către un judecător al Curții Supreme de Justiție desemnat de Consiliul Superior al Magistraturii.”

Se respinge solicitarea de suspendare a procesului penal în prezenta cauză.

Încheierea nu este susceptibilă de a fi atacată.

Președinte

Timofti Vladimir

Judecători

Plămădeală Ghenadie

Țurcan Anatolie

Copia corespunde originalului,
Judecător

Plămădeală Ghenadie

